KLÍČOVÉ TÉMA[1]
Článek 14
Diskriminace za použití násilí

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2025)

Úvod

Záruky uvedené v článku 14 se uplatní:

- pokud se stěžovatel stal obětí násilí přímo ze strany státních orgánů nebo soukromé osoby (*Abdu proti Bulharsku*, 2014, CZE),
- z důvodu příslušnosti stěžovatele k určité skupině nebo jeho spojení s osobou náležející k určité skupině (*Škorjanec proti Chorvatsku*, 2017, CZE).

Stručně o povinnostech státu

Hmotněprávní část:

- Není rozhodné, zda diskriminační postoje byly či nebyly jednou z příčin napadeného jednání (*Stoica proti Rumunsku*, 2008, § 118; *Antayev a ostatní proti Rusku*, 2014, § 123; *Aghdgomelashvili a Japaridze proti Gruzii*, 2020, § 46, CZE).
- Důkazní břemeno nese v zásadě stěžovatel. Ve výjimečných případech, kdy mají povědomí o událostech zcela nebo z velké části výhradně orgány, musí tyto orgány poskytnout uspokojivé a přesvědčivé vysvětlení k tomu, aby unesly důkazní břemeč. Stejně tak může být v některých případech tvrzené diskriminace žalovaná vláda vyzvána, aby vyvrátila sporné tvrzení o diskriminaci, a pokud tak neučiní, může na základě toho Soud konstatovat porušení článku 14 Úmluvy (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 157; *Lapunov proti Rusku*, 2023, § 106).
- Tvrzená neschopnost orgánů provést účinné vyšetřování údajně rasistického motivu násilného činu by však sama o sobě neměla přenášet důkazní břemeno na vládu, pokud jde o tvrzené porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s hmotněprávním aspektem článku 2 nebo článku 3 (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 157).

Procesní část:

- Státy mají povinnost vyšetřovat možné rasistické motivy násilných činů (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 160).
- Pokud existuje podezření, že násilný čin byl spáchán z rasových důvodů, jsou orgány povinny provést důsledné a nestranné vyšetřování (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát],

[1] Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy a Evropského soudu pro lidská práva. Tento překlad, včetně doplnění odkazů na české překlady rozhodnutí nebo jejich shrnutí, byl pořízen Ministerstvem spravedlnosti České republiky na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Norway grants

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

2005, § 160).

- Absence zjišťování diskriminačních motivů a stejné zacházení s násilím a brutalitou vyvolanou diskriminací s případy, které nemají diskriminační podtext, by znamenalo zavírání očí před zvláštní povahou činů, které jsou pro základní práva obzvlášť ničivé (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 160).
- Povinnost prokázat diskriminační motiv znamená vynaložit veškeré úsilí: orgány musí učinit to, co je za daných okolností rozumné (*Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 160).

Významné příklady

Soud rozhodoval o případech násilí na základě různých charakteristik oběti:

- Pohlaví: *Opuz proti Turecku*, 2009; *Eremia proti Moldavsku*, 2013; *Halime Kılıç proti Turecku*, 2016; *M.G. proti Turecku*, 2016, CZE; *Talpis proti Itálii*, 2017; *Volodina proti Rusku*, 2019, CZE; *Tkhelidze proti Gruzii*, 2021; *A a B proti Gruzii*, 2022;
- Rasy a etnického původu: *Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005; *Moldovan a ostatní proti Rumunsku (č. 2)*, 2005; *B.S. proti Španělsku*, 2012; *Škorjanec proti Chorvatsku*, 2017, CZE; *Makuchyan a Minasyan proti Ázerbájdžánu a Maďarsku*, 2020; *Adzhigitova a ostatní proti Rusku*, 2021; *Paketova a ostatní proti Bulharsku*, 2022;
- Náboženství: *Členové Kongregace Svědků Jehovových v Gldani [Members of the Gldani Congregation of Jehovah's Witnesses] a ostatní proti Gruzii*, 2007; *Milanović proti Srbsku*, 2010; *Georgian Muslim Relations a ostatní proti Gruzii*, 2023;
- Politického názoru: *Virabyan proti Arménii*, 2012;
- Ideologie: *Kreyndlin a ostatní proti Rusku*, 2023; a
- Sexuální orientace: *Identoba a ostatní proti Gruzii*, 2015; *M.C. a A.C. proti Rumunsku*, 2016, CZE; *Aghdgomelashvili a Japaridze proti Gruzii*, 2020, CZE; *Sabalić proti Chorvatsku*, 2021, CZE; *Genderdoc–M a M.D. proti Moldavsku*, 2021, CZE; *Women's Initiatives Supporting Group a ostatní proti Gruzii*, 2021; *Oganezova proti Arménii*, 2022, CZE; *Stoyanova proti Bulharsku*, 2022, CZE; *Lapunov proti Rusku*, 2023; *Romanov a ostatní proti Rusku*, 2023; *Karter proti Ukrajině*, 2024; *Hanovs proti Lotyšsku*, 2024, CZE; *Bednarek a ostatní proti Polsku*, 2025.

Případy, kdy diskriminační postoje byly jednou z příčin napadeného jednání:

- *Stoica proti Rumunsku*, 2008, špatné zacházení s nezletilým Romem ze strany policisty během incidentu mezi úředníky a Romy;
- *Antayev a ostatní proti Rusku*, 2014, špatné zacházení s podezřelými Čečenci ze strany policie;
- *Makuchyan a Minasyan proti Ázerbájdžánu a Maďarsku*, 2020, rezignace na výkon trestu odnětí svobody uloženého v zahraničí a udělení milosti odsouzenému pachateli etnicky motivovaného trestného činu z nenávisti spáchaného v zahraničí vedoucí k faktické beztrestnosti a velebení pachatele v příčinné souvislosti s etnickým původem obětí;
- *Aghdgomelashvili a Japaridze proti Gruzii*, 2020, CZE, hrubé chování policie při prohlídce prostor nevládní organizace LGBT motivované homofobní a/nebo transfobní nenávistí.
- *Lapunov proti Rusku*, 2023 – únos, zadržení a mučení stěžovatele státními orgány v Čečensku z důvodu jeho sexuální orientace.

Neprovedení účinného vyšetřování diskriminačních motivů ze strany vnitrostátních orgánů:

- *Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005; *Bekos a Koutropoulos proti Řecku*, 2005; *Ognyanova a Choban proti Bulharsku*, 2006; *Členové Kongregace Svědků Jehovových v*

Gldani [Members of the Gldani Congregation of Jehovah's Witnesses] a ostatní proti Gruzii, 2007; *Angelova a Iliev proti Bulharsku*, 2007; *Turan Cakir proti Belgii*, 2009; *Virabyan proti Arménii*, 2012; *Eremia proti Moldavsku*, 2013; *Abdu proti Bulharsku*, 2014, CZE; *M.C. a A.C. proti Rumunsku*, 2016, CZE; *Talpis proti Itálii*, 2017; *Škorjanec proti Chorvatsku*, 2017, CZE; *Bălşan proti Rumunsku*, 2017; *Aghdgomelashvili a Japaridze proti Gruzii*, 2020, CZE; *Adzhigitova a ostatní proti Rusku*, 2021; *Genderdoc–M a M.D. proti Moldavsku*, 2021, CZE; *Oganezova proti Arménii*, 2022, CZE; *Georgian Muslim Relations a ostatní proti Gruzii*, 2023; *Lapunov proti Rusku*, 2023; *Romanov a ostatní proti Rusku*, 2023; *Karter proti Ukrajině*, 2024; *Allouche proti Francii*, 2024, CZE; *Hanovs proti Lotyšsku*, 2024, CZE.

Případy zjevného nepoměru mezi závažností skutku a trestem uloženým na vnitrostátní úrovni:

- *Sabalić proti Chorvatsku*, 2021, odsouzení za přestupek a uložení malé pokuty za násilný homofobní útok a následné zastavení trestního řízení z důvodu uplatnění zásady „*ne bis in idem*", CZE;
- *Bednarek a ostatní proti Polsku*, 2025 – navzdory tomu, že vnitrostátní orgány vyšetřovaly a odsoudily pachatele násilného homofobního útoku, nepřátelská reakce pachatelů vůči stěžovatelům z důvodu jejich domnělé sexuální orientace nebyla zohledněna při stanovení výše trestu

Shrnutí obecných zásad:

- Ohledně shrnutí obecných zásad podle článku 14 spolu s hmotněprávními i procesními aspekty článku 2 v případech násilných činů nebo úmrtí vyvolaných rasovými postoji viz *Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], 2005, § 157–161.
- Ohledně shrnutí obecných zásad podle článků 3 a 14 týkajících se procesní povinnosti státu v případech násilných činů vyvolaných podezřením na diskriminační postoje viz *Sabalić proti Chorvatsku*, 2021, § 93–98, CZE.

Ostatní odkazy

Průvodce judikaturou:

- Průvodce právy LGBTI osob

Ostatní klíčová témata:

- Domácí násilí (článek 2)

  CZE
- Ochrana před nenávistnými projevy (články 8, 13 a 14)

  CZE

Jiné:

- Příručka evropského antidiskriminačního práva, vydání z roku 2018 vydané Soudem a Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA)
- Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights („Zviditelňování trestných činů z nenávisti v Evropské unii: uznávání práv obětí"), zpráva zveřejněná Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA)
- Unmasking bias motives in crimes: select case–law of the European Court of Human Rights („Zjišťování předsudečných motivů u trestných činů: vybraná judikatura Evropského soudu pro lidská práva"), zpráva zveřejněná Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

Zásadní případy:

- *Moldovan a ostatní proti Rumunsku (č. 2)*, č. 41138/98 a 64320/01, 12. července 2005 (výňatky) (porušení článku 14 ve spojení s článkem 6 (délka řízení) a článkem 8);
- *Nachova a ostatní proti Bulharsku* [velký senát], č. 43577/98 a 43579/98, 6. července 2005 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2 (procesní), neporušení článku 14 ve spojení s článkem 2 (hmotněprávnímu));
- *Bekos a Koutropoulos proti Řecku*, č. 15250/02, 13. prosince 2005 (výňatky) (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní), neporušení k porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (hmotněprávní));
- *Opuz proti Turecku,* č. 33401/02, 9. června 2009 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2 a článkem 3);
- *Škorjanec proti Chorvatsku*, č. 25536/14, 28. března 2017 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));

  CZE
- *Makuchyan a Minasyan proti Ázerbájdžánu a Maďarsku*, č. 17247/13, 26. května 2020 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2 (procesní)).

Ostatní případy podle článku 14:

- *Ognyanova a Choban proti Bulharsku,* č. 46317/99, 23. února 2006 (porušení článků 2, 3, 5 a 13; neporušení článku 14);
- *Členové Kongregace Svědků Jehovových v Gldani [Members of the Gldani Congregation of Jehovah's Witnesses] a ostatní proti Gruzii*, č. 71156/01, 3. května 2007 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 a článkem 9);
- *Angelova a Iliev proti Bulharsku*, č. 55523/00, 26. července 2007 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2);
- *Stoica proti Rumunsku,* č. 42722/02, 4. března 2008 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);
- *Turan Cakir proti Belgii*, č. 44256/06, 10. března 2009 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);

  CZE
- *Milanović proti Srbsku,* č. 44614/07, 14. prosince 2010 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);
- *B.S. proti Španělsku,* č. 47159/08, 24. července 2012 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));
- *Virabyan proti Arménii,* č. 40094/05, 2. října 2012 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní); neporušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (hmotněprávní));
- *Eremia proti Moldavsku,* č. 3564/11, 28. května 2013 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);

  CZE
- *Abdu proti Bulharsku*, č. 26827/08, 11. března 2014 (porušení článku 14 ve spojení

s článkem 3 (procesní))

CZE

- *Antayev a ostatní proti Rusku,* č. 37966/07, 3. července 2014 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní a hmotněprávní) ve vztahu k prvnímu až šestému, osmému a devátému stěžovateli, neporušení k porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní i hmotněprávní) ve vztahu k sedmému a desátému stěžovateli);
- *Identoba a ostatní proti Gruzii*, č. 73235/12, 12. května 2015 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní) a ve spojení s článkem 11);
- *M.G. proti Turecku*, č. 646/10, 22. března 2016 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);

  CZE
- *M.C. a A.C. proti Rumunsku*, č. 12060/12, 12. dubna 2016 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));

  CZE
- *Halime Kılıç proti Turecku*, č. 63034/11, 28. června 2016 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2);
- *Talpis proti Itálii*, č. 41237/14, 2. března 2017 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2);
- *Bălşan proti Rumunsku*, č. 49645/09, 23. května 2017 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));
- *Volodina proti Rusku*, č. 41261/17, 9. července 2019 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (hmotněprávní i procesní);

  CZE
- *Aghdgomelashvili a Japaridze proti Gruzii*, č. 7224/11, 8. října 2020 (porušení článku 3 (procesní i hmotněprávní) ve spojení s článkem 14);

  CZE
- *Sabalić proti Chorvatsku*, č. 50231/13, 14. ledna 2021 (porušení článku 3 (procesní) ve spojení s článkem 14);

  CZE
- *Adzhigitova a ostatní proti Rusku*, č. 40165/07 a 2593/08, 22. června 2021 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 2 a článkem 8; porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));
- *Tkhelidze proti Gruzii*, č. 33056/17, 8. července 2021 (článek 2 ve spojení s článkem 14, (hmotněprávní i procesní));
- *Genderdoc–M a M.D. proti Moldavsku*, č. 23914/15, 14. prosince 2021 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (procesní));

  CZE
- *Women's Initiatives Supporting Group a ostatní proti Gruzii*, č. 73204/13 a 74959/13, 16. prosince 2021 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (hmotněprávní i procesní));
- *A a B proti Gruzii*, č. 73975/16, 10. února 2022 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 2 (hmotněprávní i procesní));
- *Oganezova proti Arménii*, č. 71367/12 a 72961/12, 17. května 2022 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 3 (hmotněprávní i procesní));

  CZE
- *Stoyanova proti Bulharsku*, č. 56070/18, 14. června 2022 (porušení článku 14 ve spojení

s článkem 2);

CZE

- *Paketova a ostatní proti Bulharsku*, č. 17808/19 a 36972/19, 4. října 2022 (porušení článku 8 ve spojení s článkem 14);
- *Kreyndlin a ostatní proti Rusku*, č. 33470/18, 31. ledna 2023 (porušení článku 3 (procesní) ve spojení s článkem 14);
- *Lapunov proti Rusku*, č. 28834/19, 12. září 2023 (porušení článku 3 (hmotněprávní a procesní); porušení článku 14 ve spojení s článkem 3);
- *Romanov a ostatní proti Rusku*, č. 58358/14 a 5 dalších, 12. září 2023 (porušení článku 3 (hmotněprávní a procesní) ve spojení s článkem 14);
- *Georgian Muslim Relations a ostatní proti Gruzii*, č. 24225/19, 30. listopadu 2023 (porušení článků 8 a 9 ve spojení s článkem 14);
- *Karter proti Ukrajině*, č. 18179/17, 11. dubna 2024 (porušení procesní části článku 3 ve spojení s článkem 14);
- *Allouche proti Francii*, č. 81249/17, 11. dubna 2024 (porušení článku 8 ve spojení s článkem 14);

CZE

- *Hanovs proti Lotyšsku*, č. 40861/22, 18. července 2024 (porušení článků 3 a 8 ve spojení s článkem 14);

CZE

- *Bednarek a ostatní proti Polsku*, č. 58207/14, 10. července 2025 (porušení článku 3 ve spojení s článkem 14).